

Clëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning
Secretariaat: Vermeersdwarsweg 5, 7391JN Twello
E-mailadres info@clëntenraad-voorst.nl
Website www.clëntenraad-voorst.nl

Het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Voorst,
H.W. Iordensweg 17,
7391 KA TWELLO.

Twello, 1 mei 2017.

Betreft: Advies Inkoopnota Jeugd, WMO en MO/BW - 2019

Geacht College,

De CMO is zowel schriftelijk als mondeling, tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van de adviesraden in Apeldoorn op 21 februari 2017 geïnformeerd over de plannen en ontwikkelingen.

Aangegeven is dat het vertrekpunt van deze exercitie de beleidsnota Inkoop Jeugd – 2015, de uitgangspuntennotitie inkoop WMO 2015 en de uitgangspuntennotitie inkoop Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen GGZ Oost Veluwe 2015, is.

Net zoals bij de vorige aanbestedingen wordt ook nu gekozen voor de bestuurlijk ingerichte aanbestedingsvorm. Hierdoor wordt, naar onze mening, de kans gemist om op de afzonderlijke beleidsterreinen te kiezen voor investeringen in inclusief beleid. Voorbeelden daarvan zijn: toegankelijkheid van openbare ruimten, (openbaar) vervoer, aanpassen van gebouwen, collectieve voorzieningen en individuele producten, waaronder de inzet van PGB. Wij betreuren het dat in deze lange aanloop tot 2019, de inkoop van de z.g. Participatietrajecten (participatiewet), niet worden meegenomen.

De CMO Voorst maakt zich ernstig zorgen over de wijze waarop de inkoop wordt gemaakt. Er is te weinig zicht op het uitgangspunt dat de cliënt centraal staat, dat hij op basis van persoonlijke behoeften keuzes kan maken en ondersteunt wordt in het traject.

Hoe ingewikkeld de inkoop wordt blijkt voor ons uit de keuze om als gezamenlijke gemeenten een inkoopnota te maken over drie verschillende beleidsterreinen, de inzet van de vele ambtelijke werkgroepen en de inspraakmogelijkheden. U legt zich voor een groot aantal jaren vast terwijl we ons afvragen of de beleidsontwikkelingen ook zo vast behoren te liggen. Welke keuzevrijheid heeft de burger c.q. de gemeente na vaststelling nog.

Onduidelijk is hoe de maatwerkvoorzieningen als vervoersvoorziening, individuele begeleiding, beschermde woonplek, woningaanpassing, aanschaf rolstoel, respijtzorg, ondersteuning en mantelzorg zijn ingepast.

Als gesproken wordt over 'de cliënt centraal', dan hoort daar ook bij inclusief gezin- en cliëntsysteem. Die uitgangspunten vinden wij onvoldoende terug.

Hoe wordt verkokerde aanpak verminderd? Hoe ontstaat een beter evenwicht tussen voorzieningen? Op welke wijze worden prikkels voor vernieuwing (transformatie) afgegeven?

De CMO vraagt zich af welke beleidsvrijheid uw gemeente(nog) heeft en welke eigenstandige keuzes de gemeente nog kan maken voor de komende jaren. Kunt u dit aangeven? De wijze waarop uw sturing gaat geven is niet duidelijk. Alleen op basis van kosten lijkt ons te mager.

Omdat de materie (te) ingewikkeld en complex is wil de CMO u twee adviezen meegeven:

Advies vanuit cliënt perspectief:

- CMO pleit ervoor dat keuzes gemaakt worden vanuit het perspectief van de burger.
- De inkoop moet zo georganiseerd zijn dat de cliënt keuzes kan maken. Hoe kan hij uit het aanbod, vervat in een ingewikkelde en complexe inkoopnota, keuzes maken die de kwaliteit van zijn leven van belang zijn. Maak duidelijk op welke wijze mensen hun PGB in kunnen zetten.
- Ongeacht het inkoopmodel, dient er daadwerkelijke en integrale ondersteuning te komen voor een cliënt. Samenwerking tussen instellingen verloopt vaak moeizaam en een sociaal wijkteam zal dat niet vanzelf oplossen. Er is een doorzettingsmacht nodig waardoor de cliënt daadwerkelijk en integraal ondersteuning krijgt. In het geval van meerdere hulpvragen dient een regisseur de doorzettingsmacht te hebben om afspraken te maken met de cliënt waar aanbieders zich vervolgens aan dienen te houden.
- De CMO is van mening dat hierbij een duidelijke taak is weggelegd voor de plaatselijke CJG en het MNV. Het is hun taak om, op basis van de vraag van de burger, en met de hulp van onafhankelijke cliëntondersteuning de burger wegwijs te maken in de beschikbare middelen. Hierdoor ontstaat naar onze mening maatwerk en een integraal aanbod.
- Het Verdrag voor de rechten van personen met een beperking van de Verenigde Naties biedt na ratificatie in 2015 een kader voor het stimuleren van de integratie en participatie van mensen met een beperking en moet worden opgenomen in het (inkoop)beleid van gemeenten en instellingen. Het verdrag kan een impuls zijn om algemene voorzieningen meer toegankelijk te maken voor mensen met een beperking, te stimuleren dat zij vaker in dienst worden genomen en dat zij beleidsmatig meer kunnen meedenken.

Advies beoordelingsperspectief

- Breng inkoop op onderdelen samenhangend en dicht bij de burger, richting preventie, voorkom stapeling.
- Breng een knip aan in hoog specialistische en specialistische dienstverlening.
- Maak het voor de z.g. kleine zorgaanbieder niet extra moeilijk met een grote hoeveelheid 'inkoopregels' Zij hebben, in tegenstelling tot grote zorgaanbieders eerder het vizier op goede dienstverlening en geen 'specialisten' in dienst voor een ingewikkeld inkoopproces. Erken tevredenheid van gebruikers van kleinschalige

dienstverlening. Erken ook de 'vernieuwings-gedachten' welke vaak uit kleinschalige voorzieningen voortkomen.

- Als gekozen wordt voor achteraf afrekenen, zonder bevoorschotting, hoort daar ook bij altijd op tijd, binnen 14 dagen, betalen.
- Maak een vastgesteld bedrag vrij voor innovatie en vernieuwing.

Als bijlage treft u aan een verkorte samenvatting zoals geschreven over dit onderwerp door de koepel, Aandacht voor Iedereen.

De CMO is uiteraard bereid tot nadere toelichting en wacht uw reactie met belangstelling af.

Hoogachtend,

F.W. van der Vegte,

T. Janssen,

Voorzitter.

Secretaris

Bijlage - Prioriteiten vanuit cliëntperspectief (*korte samenvatting van de KOEPELADVIESRAAD)

Vanuit het perspectief van de cliënt zijn er diverse onderwerpen die van belang zijn voor het (inkoop)beleid van de gemeente. Dit geldt voor de individuele cliënt, voor het beleidsniveau van formele medezeggenschap in het beleid van gemeenten en instellingen en voor het niveau van gezamenlijke initiatieven van burgers.

Te denken valt aan: aandacht voor omstandigheden van de cliënt, sociaal netwerk en participatie, veiligheid, regie van de cliënt, bejegening, informatie, integraal werken, competenties en vaardigheden van de professional, locatie en medezeggenschap van cliënten.

We lichten hier de belangrijkste punten toe die de gemeenten vanuit cliëntenperspectief dienen mee te nemen in hun beleidsvorming en inkoopbeleid, ongeacht welk model wordt gekozen.

1. Stel de zelfregie van de cliënt centraal

De cliënt krijgt de nodige informatie, stelt bij het keukentafelgesprek zelf zoveel mogelijk zelf zijn ondersteuningsplan op, heeft de regie over de ondersteuning die hij ontvangt, wordt betrokken bij beslissingen en wordt gezien als een gelijkwaardige gesprekspartner. Belangrijke voorwaarde voor die regie is onafhankelijke cliëntondersteuning, dat wil zeggen dat iemand de cliënt adviseert, bijstaat bij het maken van keuzen en terzijde staat. Vervolgens dient bij de keuze van de aanbieders en later ook bij het maken van het ondersteuningsplan, het uitgangspunt te zijn dat de zelfregie - het maken van eigen keuzes over het inrichten van zijn leven - van de cliënt wordt vergroot. Het vergroten van de vaardigheden van de cliënt en het vergroten van de kwaliteit en de omvang van zijn netwerk zijn de centrale doelen.

2. Ga uit van de keuzevrijheid van de cliënt

De keuzevrijheid van de cliënt dient centraal te staan, hetzij door een keuze uit meerdere aanbieders, hetzij door de mogelijkheid van het persoonsgebonden budget. De cliënt moet niet gedwongen worden zich bij één aanbieder te voegen of (bijvoorbeeld bij een sociaal wijkteam) zich aan te melden bij een geïntegreerd aanbod van aanbieders. Hij moet uit meerdere aanbieders kunnen kiezen.

Verder moet het persoonsgebonden budget ruimhartig worden toegekend aan de cliënt. Het persoonsgebonden budget kan immers worden beschouwd als een middel voor de eigen regie door de cliënt en als een manier om innovatie bij de aanbieders te versterken.

3. Bied ruimte voor gezamenlijke initiatieven van burgers

In het inkoopbeleid wordt ruimte geboden aan maatschappelijke initiatieven van burgers zelf. Dat wil zeggen dat gezamenlijke initiatieven van burgers op het gebied van leefbaarheid, dagbesteding of participatie, gehonoreerd worden, zonder dat zij hoeven te voldoen aan zware professionele kwaliteitseisen. Het moet niet zo zijn dat het gehele budget via aanbesteding of subsidiëring van professionele organisaties wordt ingezet.

Burgerinitiatieven als coöperaties zijn een goed middel om de betrokkenheid van de burgers bij hun directe leefomgeving te vergroten. Zij dienen alle ruimte te krijgen en gefaciliteerd te worden. Bijvoorbeeld door een contactambtenaar die het beleid en de procedures kent, via een startbudget en door hen serieus te betrekken bij de financiering van de voorzieningen in een wijk.

4. Creëer ruimte voor vernieuwing van het aanbod

Ongeacht het inkoopmodel dat wordt gekozen, dient er ruimte te zijn voor innovatie. Die ruimte kan er bijvoorbeeld komen door het persoonsgebonden budget, door een budget voor innovatie waarvan elke organisatie gebruik kan maken en door het, ook tijdens de looptijd van een contract, toelaten van nieuwe organisaties. Burgers kunnen persoonsgebonden budgetten gezamenlijk inzetten in vernieuwende initiatieven. Nieuwe toetreders zijn vaak nuttig voor het prikkelen van bestaande aanbieders en dragen er daardoor aan bij dat zij meer cliëntgericht en meer kostenbesparend gaan werken.

5. Zie toe op de kwaliteit en medezeggenschap van aanbieders

Cliënten dienen nauw betrokken te worden bij het toezicht op de wijze waarop instellingen concreet invulling geven aan het contract dat zij met de gemeente hebben gesloten. Dat geldt vooral voor het kwaliteitsbeleid en de medezeggenschap. Het valt immers te verwachten dat gemeenten veel taken in opdracht zullen verlenen aan instellingen, waardoor goed toezicht op instellingen noodzakelijk is. Bijvoorbeeld: wordt de zelfregie van de cliënt daadwerkelijk nagestreefd, is er een goed functionerende medezeggenschapsraad, leveren de onderzoeken naar cliëntervaringen iets op, zijn ervaringsdeskundigen betrokken bij de bijscholing van medewerkers?

Het meten van de kwaliteit van de verleende ondersteuning dient in ieder geval via de ervaringen van de cliënten, op te halen via interviews, te gebeuren en niet aan de hand van professionele standaarden en afvinklijsten.

6. Betrek het VN-verdrag voor de rechten van personen met een beperking

Het Verdrag voor de rechten van personen met een beperking van de Verenigde Naties biedt na ratificatie in 2015 een kader voor het stimuleren van de integratie en participatie van mensen met een beperking en moet worden opgenomen in het (inkoop)beleid van gemeenten en instellingen. Het verdrag kan een impuls zijn om algemene voorzieningen meer toegankelijk te maken voor mensen met een beperking, te stimuleren dat zij vaker in dienst worden genomen en dat zij beleidsmatig meer kunnen meedenken. Het is wenselijk dat gemeenten het volgende doen: vooraf toetsen van de beleidsvoornemens aan het verdrag, betrekken van organisaties van mensen met een beperking bij relevante beleidsvoornemens, eisen stellen aan organisaties (bijvoorbeeld een organisatie krijgt alleen een contract met de gemeente als zij actief mensen met een beperking in dienst neemt of haar activiteiten open stelt voor deze burgers).